

NORNA-rapporter 93

Navn og navnebærer

Rapport fra NORNAs 45. symposium
i Skagen 1.–4. oktober 2014

Redigeret af
Martin Sejer Danielsen, Birgit Eggert
og Johnny G.G. Jakobsen

With summaries in English or German

NORNA-förlaget
Uppsala 2016

NORNA-rapporter 93

Udgivet af Afdeling for Navneforskning, Nordisk Forskningsinstitut, Københavns Universitet i samarbejde med NORNA.

© Respektive forfattere 2016

ISSN 0346-6728

ISBN 978-91-7276-093-6

Sat med Verdana

Grafisk opsætning: Redaktionen

Omslag: Katrín Driscoll

Omslagsbillede: Martin Sejer Danielsen

Udgivet som internetpublikation på adressen:

nfi.ku.dk/publikationer/webpublikationer/norna-rapporter-93

För bedömning av manuskript till bidrag i NORNA-rapporter anlitas även utomstående vetenskapliga granskare.

Abstract

Navn og navnebærer. Rapport fra NORNAs 45. symposium i Skagen 1.-4. oktober 2014. Redigeret af Martin Sejer Danielsen, Birgit Eggert og Johnny G.G. Jakobsen (Name and Name bearer. Proceedings from The 45th NORNA Symposium in Skagen, 1-4 October 2014. Edited by Martin Sejer Danielsen, Birgit Eggert, and Johnny G.G. Jakobsen). *NORNA-rapporter 93*. 327p. Uppsala 2016. ISBN 978-91-7276-093-6.

The 45th NORNA symposium was held in Skagen in North Jutland, Denmark, from the 1st to the 4th of October 2014. The symposium was arranged by the Name Research Section at the Department of Nordic Research at the University of Copenhagen. Personal names, place-names, and urban names connected to the symposium theme "Name and name bearer" were discussed by the 25 participants from Denmark, Finland, Norway and Sweden. The symposium proceedings contain 14 of the 18 congress papers.

Keywords: NORNA proceedings, proper names, onomastics, name research, place-names, personal names, names and gender, linguistic landscapes, names in archaeology, names and legends.

Kaisa Vilhuinen

En skogsfinsk kvinna med många identiteter

MINNA NAKARI

Bakgrund

Skogsfinnarnas historia går tillbaka till de svedjebrukande finska invandrare som på 1500- och 1600-talet bosatte sig i skogsområden i Mellansverige och östra Norge. Majoriteten av skogsfinnarna härstammade från det östfinska område där ärftliga släktnamn varit i bruk antagligen ända från 1200-talet (Paikkala 1995 s. 110 ff.).

De östfinska släktnamnen byggde ofta på manliga förnamn och hade avledningsändelsen *-(i)nen*. Ännu på 1500- och 1600-talet innehöll suffixet vokalen *-i* men på 1700- och 1800-talet försvann vokalen i en del namn, medan andra namn fortfarande hade parallellformer såsom *Vilhuinen/Vilhunen* (Paikkala 1988 s. 31 f.). I kvinnliga släktnamn förekom enligt vokalharmonin antingen avledningsändelsen *-tar* eller *-tär* i stället för *-(i)nen*, t.ex. *Vilhutar*. Genom att göra några stickprov i kyrkböckerna har Sirkka Paikkala (1989) visat att släktnamn på *-tar/-tär* var vanliga i Savolax på 1600-talet och i början av 1700-talet och förekom i någon mån också på 1800-talet. Namn på *-tar/-tär* byggde alltid på faderns släktnamn och dottern bar detta namn även efter att hon gift sig (Paikkala 1989, 2004 s. 555 ff.).

Enligt tidigare forskning kom skogsfinnarnas släktnamn under 1700- och 1800-talet allt oftare att ersättas av farsnamn och gårdsnamn efter modell av omgivningens rådande namnmönster. Exempelvis kan Pål Furuberg (1995 s. 133 ff.) på basis av både officiella källor och privat

brevmaterial konstatera att de finska släktnamnen är på väg att gå ur bruk i Norge på 1800-talet. Finnbygdsforskaren Olov Olovsson (1979 s. 7) nämner dock i förordet till sin artikelserie Finska släktnamn i mellersta Sverige och Norge (1962–1973) att även om de finska släktnamnen inte kom till användning officiellt, brukades de av finnarna själva eller kan åtminstone påträffas i folkmedvetandet.

I de revitaliseringsprocesser som pågick både på 1800- och på 1900-talet i syfte att bevara det skogsfinska kulturarvet kom just släktnamnen att spela en viktig roll som symboler för den skogsfinska identiteten. Men Marja-Liisa Keinänen och Gunilla Bjerén (2006 s. 322 f.), som ur ett genusperspektiv studerat den värmlandsfinska renässansen under perioden 1920–1975, har även lagt märke till att seder och bruk i dessa processer ofta skildrats ur manlig synvinkel i och med att majoriteten av fältforskarnas informanter var män.

Syfte, material och tidigare forskning

Min avsikt är att närmare studera det skogsfinska tillnamnsbruket och därigenom bidra till att belysa hur den skogsfinska identiteten har bildats och förändrats under olika tider. I denna artikel tar jag upp en del tidigare forskning i skogsfinska släktnamn samt presenterar en namnbärare med många olika namn, nämligen sierskan från Värmland känd åtminstone för eftervärlden som *Kaisa Vilhuinen* (1855–1941). Syftet är att med stöd av reseskildringar och kyrkböcker visa vilka olika namnfraser som kommit till användning för denna kvinna. Det är således fråga om en fallstudie där jag tillämpar en biografisk-genealogisk metod. Materialet har jag hämtat dels ur tre i Värmland på 1930-talet verksamma fältforskares anteckningar där Kaisa fått komma till tals, dels ur dop- och födelseböcker, husförhörlängder, konfirmationsböcker, församlingsböcker och dödböcker för vissa värmländska socknar.

Språkforskaren Lauri Kettunen (1935, 1955, 1960) har blandt annat i en artikel och två böcker själv skrivit om sina iakttagelser då han besökte Värmlandsfinnar, medan språkhistorikern Matti Mörtbergs uppteckningar om den skogsfinska kulturen är sammanställda av Anna Forsberg (2008, 2009, 2010a, 2010b). Pastor Frans Kärkis (1934, 1935) berättelse om resan i Värmland förvaras i Folkdiktningsarkivet vid Finska Litteratursällskapet i Helsingfors.

Det är tack vare Jan Myhrvolds släktutredningar som jag kommit Kaisa på spåren i Värmlandsarkivet. Jan Myhrvold är ordföranden i den norska föreningen Skogfinsk Genealogi. De i denna artikel aktuella kyrkböckerna är i digitaliserad form tillgängliga på svenska Riksarkivets nätsidor.

I tidiga källor kan finska släktnamn i viss utsträckning påträffas. Enligt Richard Gothe (1930 s. 421 ff.) förekom de rikligast i domböckerna, dvs. i samband med brott, medan finska invandrare i skatteböckerna oftast fick heta *Erik Olufsson*, *Jöran Pederson*, *Lars Nilsson* osv. Men om det var fråga om en större koloni, kunde invandrarna antecknas i slutet av förteckningen i en skild kolumn exempelvis under rubriken "finnar", "skogsfinnar", "skattefinnar" eller "fiellfinder". Så småningom började namnen dock förekomma i förkortad eller förvrängd form, t.ex. *Burk* (< Porkka), *Jockeriser* (< Jääskeläinen), *Koo* (< Lehminen, fi. lehmä – sv. en ko) samt *Reisen* (< Räisänen), och efter 1680-talet har Gothe (1930 s. 425 f.) inte längre påträffat några finska släktnamn. Han påstår också att rättskrivningen hade större brister i Norge än i Värmland men att det inte för en sakkunnig torde vara omöjligt att upptäcka originalformen.

Trots en gradvis försvenskning från och med 1700-talet utgjorde skogsfinnarnas ättlingar på grund av bevarade kulturella och språkliga drag ännu på 1800-talet och i början av 1900-talet ett i nationalromantiska besökares ögon intressant forskningsobjekt. Den mest kända av de här resenärerna är den ivrige språkvetaren och folklivsforskaren

MINNA NAKARI

Carl Axel Gottlund vars syfte var att i nationalromantisk anda hålla finska språket och den finska identiteten levande bland skogsfinnarnas ättlingar i Sverige och Norge. Under sina studieresor kompletterade han prästernas bokföring genom att skriva in finska släktnamn i kyrkböckerna.

I sin dagbok från 1821 skriver Gottlund (1986 s. 311) om besöket hos prästen Frychius på följande sätt:

Vid vårt resonnement, förde jag ämnet flera gånger på de finska släktnamnen, som finnarna hade, och nämnde, att det var ganska orättvist, att de blivit frånrövade dem av prästerskapet samt att jag i de andra socknarna inskrivit dem i kyrkböckerna, och att jag även ville göra med det besväret här, om han så önskade.

Men Gottlund kunde även anteckna finska släktnamn för personer som inte hade det från tidigare. I dagboken berättar han om bonden Christoffer Olsson som var född av svenska föräldrar men som ville att Gottlund (1986 s. 344 f.) skulle ge honom något finskt familjenamn. Han blev kallad *Ruohtalainen* (< ruotsalainen, sv. 'svensken'). Furuberg (1995 s. 135) nämner även *Kössiläinen*, *Millominen*, *Multiainen*, *Norilainen* (< norjalainen, sv. 'norrmannen') och *Ryyslöinen* som exempel på sådana namn som uppstått i Skandinavien. Trots Gottlunds något överdrivna iver uppskattar de flesta av dagens forskare hans insatser högt. Man inser att ingen i dag skulle kunna tolka de skandinaviska källbeläggen "Burk", "Reisen" och "Ko" som *Porkka*, *Räisäinen* och *Lehmoinen* utan Gottlunds viktiga arbete med släktnamnen.

Informanten Kaisa Vilhuinen

Ännu i början av 1900-talet fortsatte historiker, folklorister och dialektforskare med fältarbetet i Finnskogen. Under sina studieresor i området intervjuade till exempel Lauri Kettunen (1935, 1960), Frans Kärki (1934, 1935) och Matti Mörtberg lokalbefolkning med bl.a. Kaisa Vilhuinen som informant.

Keinänen och Bjerén (2006 s. 323) påpekar dock att Kaisa trots utmärkta språk- och traditionskunskaper hade fått vänta länge på sin tur att bli intervjuad. "Ei se tiennäi minua, se tykkäs min oun nuoren näköinen, se vanhoilta kuploilta kysel, niijen kanssa se pit puhetta" [sv. 'Han lade inte märke till mig, tyckte jag såg ung ut, frågade bara gamla gubbar, pratade med dem' (min övers.)] hade hon då sagt till Kettunen (1935 s. 16 n.1) och menade med detta att Väinö Salminen år 1905 bara intervjuat gamla gubbar.

Kaisa var född 1855 i Nyskoga och dog 1941 i Östmark. hela sitt liv bodde hon i anspråkslösa förhållanden i de sydvästra trakterna i Värmland där hon försörjde sig som daglönare och piga. Hon gifte sig aldrig men fick tre oäkta söner med tre olika män. Den yngsta sonen Karl Persson bodde tillsammans med modern och tog hand om henne när hon blev gammal och svag. Denna till synes enkla kvinna påstods ha vissa förmågor som väckte forskarnas nyfikenhet. Kaisa lär nämligen ha varit en stor traditionsbärare i och med att hon kände till forna dagars besvärjelser, sägner och visdom, och var en av de sista som behärskade finska språket i Finnskogen.

För skogsfinnarnas ättlingar har Kaisa blivit en symbol för det gemensamma kulturarvet. År 1963, dvs. drygt tjugo år efter Kaisas död, restes en minnessten med bronsrelief på hennes grav i Östmark. Kaisas minne har även hedrats genom att namnge ett litteraturpris efter henne. Från och med 2005 har Föreningen för Sverigefinska Skribenter vartannat år delat ut Kaisa Vilhuinen-priset till en författare som skriver på finska och bor i Sverige.

En namnbärare – många namn

I fallet Kaisa Vilhuinen fäster sig namnforskaren uppmärksamhet vid de olika namn som den här kvinnan bär i rese-skildringarna. Lauri Kettunen (1960 s. 97), som sammanlagt gjort åtta resor till Finnskogen i Värmland under perioden 1907–1937, träffade Kaisa redan sommaren 1926 och skrev

i sina anteckningar att hon kallades för *Jussin Kaisa* eller *Kaisa Vilhunen*. Stället där Kaisa då bodde hade tidigare ägts av en skräddare som hette *Jussi* och benämns efter honom. Kettunen (1960 s. 97) förundrar sig något över namnbruket och säger att gården i vanliga fall hade hetat *Jussila* i stället för *Jussi*. Han konstaterar också att Kaisa i Savolax hade fått heta *Vilhutar* i stället för *Vilhunen*. Som nämns ovan hade kvinnliga tillnamn med ändelsen *-tar/-tär* ändå varit vanliga i Savolax redan mycket tidigare, dvs. på 1600- och 1700-talet, och sedan även där blivit sällsynta under 1800-talets lopp.

Kettunen hade i sin artikel i tidskriften *Finnbygden* (1955 nr 3) skrivit att Kaisa under hans besök 1926 omtalat "att hon på sin fars sida var av släkten *Hamuinen*, på moderns av *Vilhuinen*-släkten". Han återger vidare att Jussi på Juhoila berättat att Kaisa varit den ståtligaste "nuoista Räiskin konista", dvs. av kvinnorna på Räsiki.

Olovsson (1955) konstaterar i sina kommentarer till professor Kettunens ovan nämnda artikel att Kajsas, som egentligen hette *Karin*, inte var någon äkta *Vilhuinen*. Han förklarar att hon genom sin mormor *Ingrid Mattsdotter* var av släkten *Vilhuinen* som egentligen borde heta *Veteläinen*. Men eftersom mormoderns far, *Mattes Hindriksson* i Tysketorpet, hade kommit från Vilhula (Skråckarberget) fick han och hans avkomlingar heta *Vilhuinen* i stället för *Veteläinen*. Enligt Olovsson hette Kajsas morfar *Anders Svensson (Tarvainen)*, mor *Karin Andersdotter* och far *Hindrik Andersson*. I detta sammanhang går jag inte tillbaka flera generationer i släktleden men kan ändå notera att Gottlund (1986 s. 45) under sin resa år 1821 hört talas om den förste finnen i Tönneby, en *Mathes Vilhuinen* som varit en stor trollkarl och som "hade kunnat trolla bort moln och regn med sin kniv, och om han åter ville ha regn, så plöjde han vågorna med sin plog, och i detsamma kom det regn från himlen".

KAISA VILHUINEN

Frans Kärki (1935 s. 4 f.) berättar i sin tur att han under resan i Värmland 1935 besökte *Raiskin Kaisas* (sv. *Raiskis Kaisas*) torp där den gamla kvinnan *Kaisa Hinriksson-Vilhuinen* bodde tillsammans med sonen *Kalle Persson* (jfr Virtaranta 1986 s. 94). Under rubriken *Raiskin suvusta* (sv. Om släkten Raiski) har Kärki (1935 s. 613) antecknat hur Kaisa presenterade sig och sin familj:

Minä olen syntynyt 28/5 1855. Minun veljeni, *Raiskin Antti* eli *Anders Hindriksson-Aanesberg* kuoli huhtikuussa 1935 ja oli kai kuollessaan 92 vuoden vanha ja osasi lukea suomalaista ja ruotsalaista kirjaa. Me olemme *Havusia*. -- Isäni *Heikki Havunen-Raiski* kuol polttotauin tähän ja emoin *Kaisa Andersson-Vilhuinen* kuoli 101 aastaikaa vanhana v. 1903. Se tais paljo runoja.

Jag är född 28/5 1855. Min bror, *Raiskis Antti* dvs. *Anders Hindriksson-Aanesberg* dog i april 1935 och var väl 92 år gammal och kunde läsa finska och svenska böcker. Vi tillhör släkten *Havunen*. – Min far *Heikki Havunen-Raiski* dog i brännsot och min mor *Kaisa Andersson-Vilhuinen* dog 101 år gammal år 1903. Hon kunde många runor. (Min övers., se även Virtaranta 1986 s. 97 ff.)

Mörtbergs uppteckningar har samlats under hans tre resor till Värmland 1935, 1937 och 1938. Även han träffade Kaisa flera gånger och vid ett tillfälle 1937 berättade hon om sig själv (Mörtberg 2010a s. 113 f.). I detta avsnitt förekommer dock inga namnfraser för henne själv eller familjemedlemmarna. Men om föräldrarna omtalar hon igen att hennes mor var hundra och ett år då hon dog, medan hennes far dog då han inte ens hade fyllt femtio och hon ännu var liten flicka. Hon själv hade börjat som vallflicka redan då hon var åtta år gammal.

Förutom information om släktbanden och livsöden ger intervjuerna även en bild av Kaisas karaktär. Kettunen (1960 s. 98) beskriver Kaisas sätt att tala som väldigt skämtsamt och färgrikt, ibland t.o.m. grovt. I Kärkis (1935 s. 613) anteckningar får vi läsa hur Kaisa i intervjun har

MINNA NAKARI

berättat om sina söners födelse. Hon ger där ett starkt och envist intryck:

Kun sain ensimmäisen poikani, Vilhelmin (Vilhelm Edvardson joka asuu Multasen vuoren luona Puralan lähellä, sillä on vaimo ja 1 poika.) en kuitenkaan mennyt naimisiin hänen isänsä kanssa, koska se laittoi pyöreäksi toisen naisen; kun ilman rakkautta menee naimisiin, tulee riita. Ja kun en saanut mieleistäni miestä, lainasin minä kerran miestä ja niin syntyi mulle poika, Karl Persson, syntynyt 2/4 1900; hän nyt minun kanssani elää ja hoitaa minua; --

När jag fick min första pojke, Vilhelm (Vilhelm Edvardson, som bor vid Mulltjärnsberget nära Purala och har hustru och en pojke), gifte jag mig inte med hans far, eftersom han gjorde en annan kvinna rund om magen; om man gifter sig utan kärlek blir det gräl. Och eftersom jag inte fick en man i min smak, lånade jag en gång en man och så fick jag sonen, Karl Persson, som är född den 2.4.1900; han bor nu tillsammans med mig och sköter om mig. -- (Virtaranta 1986 s. 99)

I de officiella källorna är bilden mera begränsad. När Kaisa föddes den 1 november 1855 fördes hon in i födelseboken (Norra Ny kyrkoarkiv 1825–60, s. 148) med förnamnet *Karin*. Föräldrarna antecknades som *Hindr. Hindr^{ss} o Karin Anddr^r*. I husförhörslängden för 1853–61 (Norra Ny kyrkoarkiv s. 96) anges föräldrarna med namnfraserna *Inh: Henric Hindr^{ss}n* och *H. Karin Andersdr^r*, medan barnen står under dem och bär endast förnamn, bland dem *Dotter Karin*. Det verkar således klart att Olovsson (se ovan) har fel när han skriver att Kaisas far skulle ha hetat *Hindrik Andersson*.

Som informant för Kärki (se ovan) låter Kaisa förstå att hon hade två söner. Men enligt kyrkböckerna fick hon sitt första barn redan som 18-årig. I födelseboken för 1874 (Nyskoga arkiv) står det under juli månad *August (oäkta)*. Modern heter *Piga Karin Henriksdotter* och som far uppges *Jöns Johansson*. Enligt folkräkningen 1890 (Nyskoga-Kapell bild 15) bor *Karin Henrikdotter* i Södra Viggen med sina två barn, *oä. son August Jönsson* och *oä. son Edvard Vilhelm*

Edvardsson. I församlingsböcker 1900–1909 (Östmarks kyrkoarkiv s. 349) registreras *Karin Henriksd. inhyses* i Mulltjärn tillsammans med sin son *Karl Johan Persson*. I folkräkningen 1910 (Östmark moder bild 33) har Kaisas patronymikon på *-dotter* bytts ut mot ett *son*-namn och de får nu heta *Karin Henriksson Inhyses* och oä. s. *Karl Johan Persson*.

När *Karl Johan Persson* konfirmeras 1915 (Östmarks kyrkoarkiv, konfirmationsböcker 1910–1929) anges modern med namnfrasen *Karin Henriksson inh.* och samma namnfras bär hon även i församlingsböcker 1910–1919 (Östmarks kyrkoarkiv s. 347). Inte heller församlingsböckerna 1920–1929 (Östmarks kyrkoarkiv, s. 360) visar någon större förändring. Då lyder namnfrasen *Karin Henriksson arb.* I församlingsböckerna 1930–1939 (Östmarks kyrkoarkiv s. 211, 309, 322) påträffas Kaisa tre gånger. *Karin Henriksson* flyttar till vårdhem 1939, till sin son *Edvard Vilhelm Edvardsson* och hans familj året därpå och dör den 12 januari 1941. Medan hon bor i vårdhemmet får man dock fram en intressant detalj. Prästen har nämligen i kolumnen för övrig information antecknat den inofficiella namnfrasen "*Jossi Kajsa*".

Enligt Statistiska Centralbyråns utdrag ur 1941 års död- och begravningsbok dog *Karin Henriksson* av ålderdom och svaghet. Skriften på den postumt resta minnestenen på hennes grav är tvåspråkig med namnfrasen *KAISA VILHUINEN, KARIN HENRIKSSON, 1855–1941, METSÄ-SUOMALAISTEN PERIMÄTIETOJEN SÄILYTTÄJÄ, FINN-SKOGARNAS TRADITIONSBÄRERSKA* (se bilden t.ex. i Wedin 2009).

Slutsatser

Exemplet med Kaisa Vilhuinen visar att det fanns stor variation i namnbruket på ett område där man både behöll sina gamla seder och bruk och anpassade sig till det omgivande samhället. I vardagslag förknippades byborna

med den gård de bebodde medan gården fick namn efter den första bosättaren. Således förekom benämningar som *Raiskin Kaisa*, *Jussin Kaisa* och *Jossi Kajsa*. Av dessa är det bara den sistnämnda benämningen som påträffas i kyrkböcker och då är det fråga om ett engångsbelägg i församlingsböcker 1939.

I officiella sammanhang försåg myndigheterna vanligtvis skogsfinnar endast med svensk eller norsk identitet genom att registrera dem med förnamn + patronymikon eller med förnamn + gårdsnamn. Efter att skandinaviska släktnamn etablerades i början av 1900-talet förändrades patronymika på -dotter till släktnamn på -son. I detta fall förvandlades *Karin Henriksdotter* till *Karin Henriksson* då hon registrerades i folkräkningen 1910.

Såsom bl.a. gravskriften och namnet på litteraturpriset visar, känner eftervärlden *Karin Henriksson* som *Kaisa Vilhuinen*. Denna namnfras använder även fältforskare på 1930-talet när de antecknar Kaisa som informant. Men när Kaisa själv kommer till tals framhäver hon sin anknytning till släkten *Havunen* på sin fars sida. Namnet *Vilhuinen* använder hon däremot för att syfta på sin mor. Man undrar hur namnfrasen *Kaisa Vilhuinen* då kommit i bruk. Kan den ses som namnbärandens eget val som gav uttryck för de finska rötterna eller försågs hon med den under revitaliseringsprocessens lopp?

Förutom språket var forskare även ute efter besvärjelser och sägner, vilket gjorde Kaisa till en värdefull informationskälla. Sina kunskaper hade hon troligen ärvt från moderns sida. Kaisa berättade för Frans Kärki (1935 s. 613) att hennes mor, som blev 101 år gammal, kunde många runor. Dessutom kan man i Gottlunds (1986 s. 45) reseskildringar från 1821 läsa om en eventuell förfader till Kaisa nämligen *Mathes Vilhuinen* som ännu flera generationer senare varit känd som stor trollkarl. Valet av namnet *Kaisa Vilhuinen* kan möjligtvis förklaras med Kaisas vilja att identifiera sig med egenskaperna hos bemärkta

KAISA VILHUINEN

släktingar. Namnet kan också ha tagits i bruk för att imponera i den manliga världen. Keinänen och Bjerén (2006 s. 322 f.) konstaterar ju att Kaisa råkat ut för könsdiskriminering och därför fick vänta länge innan hon dög som informant.

Vid sidan av *Vilhuinen* vimlar det även av andra släktnamn i samband med Kaisa. Man har åtminstone tagit upp *Hamuinen*, *Havunen*, *Tarvainen* och *Veteläinen* ur hennes bakgrund. I skogsfinska släkter med gamla östfinska namntraditioner kan ju antalet släktnamn genom giftermål bli stort. Men variationen kan även bero på missförstånd på grund av svårtolkade dokument, nyskapade namn under revitaliseringsprocesser eller vilseledande informanter.

När det gäller att reda ut oklara släktband bland skogsfinnarnas ättlingar har genealoger på senaste tiden använt sig av en ny revolutionerande metod, nämligen DNA-analys. Deras resultat kan säkert även namnforskare dra nytta av i framtiden.

Arkivmaterial

Folkdikttningsarkivet vid Finska Litteratursällskapet, Helsingfors:

Pastor Frans Kärki, "Kertomus Wärmlannin matkastani v. 1935"

Riksarkivet i Sverige (materialet tillgängligt på adressen <http://riksarkivet.se>, läst 31.1.2015)

Värmlandarkiv:

- Norra Ny kyrkoarkiv: dop- och födelseböcker 1825–60, husförhörslängder 1853–61
- Nyskoga arkiv: dop- och födelseböcker 1874, folkräkningen 1890 (Nyskoga-Kapell)
- Östmarks kyrkoarkiv: församlingsböcker 1900–1909, 1910–1919, 1920–1929, 1930–1939, folkräkningen 1910 (Östmark moder)

Statistiska Centralbyrån: Utdrag ur födelse, vigsel och dödböcker 1860–1949

Litteratur

- Furuberg, Pål, 1995: Finske personnavn fra norsk finnskog 1821–1875. I: Slektnamn i Norden. Rapport frå NORNAS tjuetørste symposium i Oslo 17.–20. september 1992. Red. av Kristoffer Kruken. (NORNA-rapporter 58.) Uppsala. S. 129–139.
- Gothe, Richard, 1930: Ruotsin metsäsuomalaisen sukunimistöistä 1600-luvulla. I: Virittäjä 34. S. 419–426.
- Gottlund, Carl Axel, 1986: Dagbok över mina vandringar på Wermlands och Solørs finnskogar 1821. Gretunet museum Kirkenær.
- Keinänen, Marja-Liisa, & Gunilla Bjerén, 2006: "Finska folk i Värmlands skogar, ödestimmen för dig slår...". Den skogsfinska renässansen i norra Värmland. I: Mellan majoriteter och minoriteter. Om migration, makt och mening. Redaktörer Marianne Junila och Charles Westin. Helsingfors. S. 309–336.
- Kettunen, Lauri, 1935: Vermlannin suomalaisten uskomuksia, taruja ja taikoja. Vähäisiä kirjelmiä LXXXVIII. Eripainos Suomi V, 17:stä. Helsinki.
- Kettunen, Lauri, 1955: Finnskogarnas siste tietäjä. I: Finnbygden Nr 3: 1955. S. 2–4.
- Kettunen, Lauri, 1960: Kahdeksan matkaa Vermlannin metsäsuomalaisiin (1907–1937). Helsinki.
- Mörtberg, Matti, 2008: Folketro och trolldom. Matti Mörtbergs uppteckningar om den skogsfinska kulturen, sammanställda av Anna Forsberg. Folk och folkminnen från Finnskogen 1. Veidarvon.
- Mörtberg, Matti, 2009: Jakt och fiske. Matti Mörtbergs uppteckningar om den skogsfinska kulturen, sammanställda av Anna Forsberg. Folk och folkminnen från Finnskogen 2. Veidarvon.
- Mörtberg, Matti, 2010a: Vardag och högtid. Matti Mörtbergs uppteckningar om den skogsfinska kulturen, sammanställda av Anna Forsberg. Folk och folkminnen från Finnskogen 3. Veidarvon.
- Mörtberg, Matti, 2010b: Jordbruk och svedjebruk. Matti Mörtbergs uppteckningar om den skogsfinska kulturen, sammanställda av Anna Forsberg. Folk och folkminnen från Finnskogen 4. Veidarvon.

KAISA VILHUINEN

- Olovsson, Olov, 1955: Kommentarer till prof. Kettunens artikel. I: Finnbygden Nr 3: 1955. S. 4–5.
- Olovsson, Olov, 1979: Finska släktnamn i mellersta Sverige och Norge. Torsby.
- Paikkala, Sirkka, 1988: Finnische Familienahmen auf *-(i)nen*. I: *Studia anthroponymica Scandinavica* 6. S. 28–69.
- Paikkala, Sirkka, 1989: Sen nimi kenen lammas. Naisten sukunimistä Savossa. I: *Sukuviesti* 7–8/1989. S. 12–14.
- Paikkala, Sirkka, 1995: Från olika namnsystem till ett enhetligt släktnamnsystem i Finland. I: *Slektnamn i Norden. Rapport från NORNAs tjuuførste symposium i Oslo 17.–20. september 1992*. Red. av Kristoffer Kruken. (NORNA-rapporter 58.) S. 109–127. Uppsala.
- Paikkala, Sirkka, 2004: *Se tavallinen Virtanen. Suomalaisen sukunimikäytännön modernisoituminen 1850-luvulta vuoteen 1921*. SKST 959. Helsinki.
- Skogfinsk Genealogi: <http://www.fennia.nu>, läst 31.1.2015.
- Virtaranta, Pertti, 1986: *Utforskningen av språk och traditioner i mellersta Skandinaviens finnskogar. I: Värmlandsfinnar. Om finnskogens historia och kultur*. Red. av S. Huovinen. (Skrifter utg. av Kulturfonden för Sverige och Finland.) Stockholm. S. 81–113.
- Wedin, Maud, 2009: *Skogsfinnarna. En sammanfattning*. Tillgänglig på <http://www.finnbygden.se/fp/Skogsfinnarna.pdf>, läst 31.1.2015.

SUMMARY

Kaisa Vilhuinen – a Forest Finn with Many Names

By Minna Nakari

The Forest Finns are descendents of the slash-and-burn farming Finns of Eastern Finland, who moved to the isolated forest areas in Central Sweden and Eastern Norway during the 16th and 17th centuries. Most of these migrants came

MINNA NAKARI

from the regions where hereditary family names were based on a system of rules of the tribal society and had been used for generations. Norwegian and Swedish documents show, however, that Finnish names ending in *-inen* from the 18th century onwards were often replaced by patronymics or farm names according to the Scandinavian practice.

This article presents a case study on variation in one particular woman's name phrases, namely *Kaisa Vilhuinen's*, who lived 1855–1941 and was famous for her story telling skills. I have based my study, using a biographic-genealogic method, on an analysis of the actual name phrases found in parish registers and notes taken on the field in the 1930's.

Minna Nakari

Finska, finskugriska och nordiska institutionen, Helsingfors universitet

minna.nakari@edu.hel.fi